

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО З ОСОБЛИВИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Сучасні підходи до підготовки спеціалістів висувають підвищені вимоги до володіння іноземною мовою, головною з яких є готовність майбутнього фахівця до її ефективного використання на практиці в інтересах своєї професійної діяльності.

Викладання у вищих закладах освіти з особливими умовами навчання, з одного боку, накладає певні обмеження на ефективність організації навчального процесу, а з другого, – потребує додаткової уваги до його окремих аспектів.

Специфіка навчання відображається в його цілі, умовах та змісті. Визначення цілі спирається на аналіз домінуючих видів майбутньої професійної діяльності і сфер використання іноземної мови. Важливою установкою є формування у майбутніх правоохоронців міжкультурної комунікативної компетенції. Їх професія передбачає готовність до комунікації з широким колом іноземців з безлічі питань, включаючи ті, що не мають безпосереднього відношення до правоохоронної діяльності. У випадку протиправних дій виникає необхідність встановити контакт з іноземцями, які є потерпілими, підозрюваними або свідками. До них можуть входити представники різних етносів і культур, які використовують іноземну мову в якості засобу міжкультурного спілкування. Їх норми, стандарти, вірування, уявлення, цінності, традиції і відношення (культура з маленької «к» за Р. Халверсон (1)) можуть різко відрізнятися між собою. Тому нагальним ціллю є вміння швидко змінювати стратегію і тактику мовленнєвої поведінки з врахуванням культурних норм учасників спілкування, проявляючи толерантність до іншомовних спільнот.

Поєднання навчання та служби є тим відомим чинником, який визначає специфічні умови навчання у ВЗО системи МВС. Крім того, сам характер навчання, яке традиційно відрізняється авторитарністю викладача, високим рівнем формалізації навчального процесу та жорсткою регламентацією занять, входить в певне протиріччя з комунікативною природою навчання іноземних мов, яке передбачає здебільше вільну, розкуту атмосферу заняття, високий рівень творчої активності тих, хто навчається, та подекуди неформальний характер їх взаємодії з викладачем. Тому вкрай важливо знайти збалансований підхід до викладання, який би поєднував дисципліну та вимогливість з найбільш ефективними методами та прийомами, які притаманні комунікативному характеру викладання іноземних мов.

Необхідно приділити особливу увагу самостійній роботі як резерву інтенсифікації навчання та часткового компенсування обмежень, які накладають на навчальний процес специфічні умови навчання. Цього можна досягти шляхом максимально ефективно організації самостійної роботи та ретельного використання відповідних ресурсів, що потребує таких технологій навчання, які б

забезпечували можливість оволодівати найбільш зручними та ефективними навчальними стратегіями самостійної роботи (2). Такий підхід може бути реалізований шляхом створення мовних центрів (лабораторій) з самостійним доступом до навчальної інформації. Перевагою центру є його гнучкість, можливість пристосувати курс навчання до своїх потреб та стилю роботи, що підвищує мотивацію до навчання. Організована таким чином самостійна робота доповнює обмежений час навчання в аудиторії та знижує навантаження на викладача, сприяє розвитку його педагогічного потенціалу через визволення часу на розробку методичного забезпечення навчального процесу і творчу роботу з курсантами.

При розгляді змісту навчання звертає на себе увагу наявність спеціальної професійної лексики, зокрема, юридичної термінології. Правова система кожної окремої країни є унікальною і нерозривно пов'язаною з її культурою, вона функціонує в складному соціо-культурному контексті, який завжди має національну специфіку. Це з необхідністю веде до формування національно-специфічних термінологічних систем. Працюючи з юридичним текстом, ми перекладаємо не просто слова, а правову систему, яка за ними стоїть (3). Відсутність на 1-2 курсах професійно-орієнтованих фонових знань в області права як своєї, так і іноземної держави перешкоджає розумінню та засвоєнню змісту фахових текстів.

Подолання цієї труднощі потребує додаткової роботи з методичного забезпечення та висуває підвищені вимоги до професійного рівня викладача. Необхідно не лише допомогти курсантам правильно зрозуміти і, за необхідності, перекласти ті чи інші терміни, а й розтлумачити їх значення, прокоментувати їх походження. Викладачеві слід пояснити, що юридична термінологія характеризується неповною понятійною еквівалентністю, а гетерогенність інтерпретацій навіть начебто однакових термінів носіями різних мов свідчить про розбіжність в поняттях, які ці терміни представляють. Доцільно говорити лише про той чи інший ступень відповідності між поняттями і лише на основі аналізу їх обсягу, характеристик і відносин судити про рівень еквівалентності тих термінів, які їх представляють в різних мовах. При цьому аналізувати необхідно не лише зміст, а й функцію понять, що можливо зробити лише на основі контексту. Навчання термінології вимагає від викладача деяких додаткових, нехай і обмежених, знань, які можна віднести до сфери порівняльного правознавства.

Специфічний характер вивчення іноземних мов у ВЗО з особливими умовами навчання додатково свідчить про необхідність збереження відомчої освіти. Лише в її межах можливе врахування всіх особливостей навчання, забезпечення його раціональної організації та використання ефективних методів та технологій.

Список бібліографічних посилань:

1. Halverson, Rachel J. Culture and Vocabulary Acquisition: A Proposal. 1985
2. Рєзнік В. Г., Лобачова С. В. Проблеми організації автономного навчання іноземних мов студентів вищої школи: сучасні методи та стратегії. «Молодий вчений» № 12. 1 (52. 1) грудень, 2017. С 76 – 79
3. Beyer, V. and Conradsen, K. Translating Japanese Legal Documents into English: A Short Course. // Morris, M. (ed). Translation and the Law, Amsterdam, 1995